

UČESTALOST ORTODONTSKIH NEPRAVILNOSTI KOD UČENIKA II-og RAZREDA U KNJAŽEVCU

UDK 616.314-007-036.2(497.11)

Slavica Jankulovski*, Gordana Filipovic**

* Dom zdravlja-Knjaževac, ** Medicinski fakultet Niš

KRATAK SADRŽAJ

Cilj ispitivanja je bio da se utvrdi učestalost malokluzija kod učenika II-ih razreda osnovnih škola u Knjaževcu.

Na uzorku od 195 učenika II-ih razreda osnovnih škola u Knjaževcu, oba pola, ispitivana je učestalost malokluzija. Rezultati ispitivanja pokazuju značajno prisustvo različitih ortodontskih nepravilnosti. Od ukupnog broja ispitanika njih 32 je bilo bez ortodontskih anomalija. Od ukupnog broja osoba sa ortodontskim anomalijama sa odnosom vilica u I klasi bilo je 42,56% osoba; II/1 klasu imalo je 34,36% ; II/2 klasu 31,79% dok je sa III klasom bilo 2,56%. Teskoba zubnih nizova bila je prisutna kod 44,10% u gornjoj vilici a u donjoj 30,25%; protruzija gornjeg fronta zastupljena je kod 6,15% ispitanika; otvoreni zagrižaj kod 2,56% ; duboki preklap 27,17%. Visok procenat ortodontskih anomalija ukazuje na potrebu blagovremene terapije.

Summary: The aim of this investigation was to determinate the frequency malocclusion the students II Class primary school from Knjazevac.

There were analyzed 195 students both sexes of the II Class primary schools from Knjazevac. The results have shown that there has been increase of different orthodontics anomalies. 32 persons only were without orthodontics anomalies. There are 42,56% persons with Class I malocclusion, 34,36% with Class II/1; 31,79% Class II/2 and 2,56% with Class III malocclusion. 44,10% of persons have crowding in the upper jaw; 30,25% have crowding in the lower jaw; 6,15% have protrusion of upper frontal teeth; 2,56% persons have open bite; 27,17% persons have deep bite.

UVOD

Ortodontske anomalije nastaju kao posledica brojnih etioloških faktora, kako opštih tako i lokalnih. Postojanje ortodontske nepravilnosti utiče na somatski i psihički razvoj deteta, i zato ima veliki socijalno-medicinski značaj. Vreme pred početak i tokom nicanja stalnih sekutica (7 – 9 godina) je od posebnog kliničkog značaja. To je period kad se može proceniti raspoloživi prostor za stalne sekutice i mogu se zapaziti prvi znaci nastajanja malo-kluzija. Zbog toga je neophodno istraživanje učestalosti malokluzija u tom uzrastu, što ranija profilaksa, kao i blagovremena terapija.

Ispitivanje učestalosti ortodontskih anomalija u raznim zemljama dalo je različite rezultate. Po Proffit-u¹ učestalost nepravilnosti kreće se od 50% do 70% od ukupnog broja pregledane dece.

Bikar i Tibori² su vršili ispitivanja školske dece u Somboru. Ispitali su 1096 dece i utvrdili prisustvo ortodontskih anomalija kod 60% dece.

Najviše nepravilnosti nadjeno je u I klasi po Angle-u i to 79,3% ; u II klasi 18,8%, a u III klasi 1,9% Ejdus-Popović i saradnici³ su pregledom 1275 ispitanika (beogradske školske dece) našli 58% ortodontskih nepravilnosti.

Milislavljević i saradnici⁴ su ispitivali ortodontske nepravilnosti kod školske dece iz Kuršumlje. Ispitano je 1177 učenika, a ortodontske nepravilnosti su nadjene kod 76,1% učenika. Ispitanika sa malokluzijom I klase po Angle-u bilo je 69,2%; sa malokluzijom II klase bilo je 23,4%, a sa malokluzijom III klase svega 1,7% ispitanika.

Tijanić i Janošević⁵ su ispitivale rasprostranjenost malokluzija kod školske dece iz Blaca. Pregledom 907 učenika ortodontska nepravilnost je utvrđena kod 60,31% ispitanika. Najviše ispitanika bilo je sa malokluzijom I klase 57,22%; sa malokluzijom II klase 39,85%, a sa malokluzijom III klase 2,93%.

Janošević i saradnici⁶ su 1988. godine pregledali 1658 dece Aleksinca i u 65,92% je utvrđeno prisustvo malokluzija, i to u I klasi po Angle-u u 60,75%, u II klasi 36,78% a u III klasi 2,47%.

Ispitivanja Popović, Šćepan⁷ na uzorku od 355 učenika iz Arilja anomalije su nađene kod 83,3 % , najveći broj anomalija pripadao je I klasi po Angle-u (65,5%), II klasa (33,4%) i III klasa (1,0%).

Nalazi iz svetske literature takodje pokazuju visok procenat ortodontskih anomalija u školskom uzrastu. Tako nalazi Otuyemi i saradnika⁸ govore o čak 77,4% dece iz Nigerije sa potrebom za ortodontskom terapijom.

Baca-García i saradnici⁹ u Španiji nalaze nešto manji broj dece sa ortodontskim anomalijama (što je razumljivo obzirom da su ispitivanjem obuhvaćena deca u starijem uzrastu), 20,3 % sa izraženom anomalijom dok je broj dece sa manjim nepravilnostima bio veći.

CILJ

Utvrđiti učestalost ortodontskih nepravilnosti kod učenika II-ih razreda osnovnih škola u Knjaževcu.

MATERIJAL I METOD

Ispitivanje je izvršeno u Knjaževcu u o.š "Dimitrije Todorović – Kaplar", o.š "Vuk Karadžić", o.š "Dubrava" i o.š "Minićevo". Sistematskim pregledom 10 odeljenja II-ih razreda, obuhvaćeno je 195 učenika, uzrasta 7 – 9 godina, oba pola i to 104 dečaka i 91 devojčica. Ispitivani su sledeći parametri :

- učestalost okluzalnih nepravilnosti u sagitalnom, transverzalnom i horizontalnom pravcu;
- učestalost nepravilnosti grupe zuba;
- učestalost nepravilnosti pojedinih zuba;
- učestalost dijasteme medijane i nizak pripoj frenuluma.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Od ukupno 195 pregledane dece uzrasta 7-9 godina, oba pola, malokluzije su utvrđene kod 163 učenika ili u 83,59% (tabela1). Ispitivanje nepravilnosti zagrižaja u sagitalnom pravcu pokazalo je da najveći broj dece ima nepravilnosti I klase (42,56%). Slede nepravilnosti III klase 29,23%, II-2 klase 25,64%, dok je najmanji broj ispitanika bio sa III klasom 2,56% (tabela2). Ovi rezultati poklapaju se sa rezultatima Popović, Šćepan⁷ dok se razlikuju od rezultata Tijanić, Janošević⁵ u pogledu zastupljenosti III klase. Od nepravilnosti u transverzalnom pravcu češći je unilateralni ukršteni zagrižaj koji je zastupljen sa 10,25% od bilateralnog ukrštenog zagrižaja koji je zastupljen sa svega 3,07% (tabela3). Rezultati našeg ispitivanja veoma su slični nalazima prethodnih autora.⁷ Od nepravilnosti vertikalnog pravca, duboki zagrižaj je konstatovan kod 27,17% ispitanika, što je u saglasnosti sa nalazima većine autora. Otvoren zagrižaj prisutan je kod 2,56% ispitanika što je znatno manje u odnosu na ispitivanja drugih autora^{4,5,6} (tabela 4). Kod nepravilnosti grupe zuba dominira prisustvo teskobe frontalnih zuba koja je prisutna kod 40,51% ispitanika. Teskoba u gornjoj vilici prisutna je kod 44,10% ispitanika a u donjoj vilici kod 30,25% ispitanika. Slede rastresitost koja je prisutna kod 13,84% ispitanika, retruzija frontalnih zuba sa 22,56% i protruzija frontalnih zuba 16,41% (tabela5). Najučestalija nepravilnost pojedinih zuba je rotacija (14,87%), zatim inklinacija (8,2%), ektopija (2,05%) i transpozicija zuba (0,51%) (tabela6). Dijastema medijana je zastupljena sa 24,10%. Profit¹ smatra da je dijastema medijana u ovom uzrastu prolazna fiziološka pojava.

Visoka učestalost utvrđena je za nizak pripoj frenuluma 28,2% (tabela7).

ZAKLJUČAK

Rezultati našeg ispitivanja pokazali su veliku učestalost ortodontskih nepravilnosti kod učenika II-ih razreda osnovnih škola u Knjaževcu. Rano dijagnostikovanje ortodontskih nepravilnosti je neophodno kako bi se blagovremeno primenila adekvatna ortodontska terapija i predupredile veće nepravilnosti. Uzrast ispitanika (7- 9 godina) obuhvaćen ispitivanjem predstavlja povoljno vreme rasta i razvoja u kome je moguće odgovarajućom terapijom postići optimalne rezultate.

LITERATURA

1. Proffit W R, Fields H W. Contemporary orthodontics. Mesby Year Book, 1993.
2. Bikar I, Tabori P. O frekvenciji okluzalnih anomalija i denticije kod somborske dece. SGS. 1957;1:22-28.
3. Ejđus-Popović B, Ozerović B, Jović M, Mitić B. Frekvencija okluzalnih anomalija i stanje denticije beogradske dece. SGS. 1962;4:56-58.
4. Milisavljević S, Nedeljković R, Timotijević M. Malokluzije kod dece školskog uzrasta. Bilten UOJ, 1985;18:35-39.
5. Tijanić Lj, Janošević M. Rasprostranjenost malokluzija kod školske dece iz Blaca. Bilten UOJ. 1986;19:17-23.

6. Janošević M, Tijanić Lj, Ivković S. Frekvencija ortodontskih anomalija školske dece iz Aleksinca. Bilten UOJ. 1983;21:89-94.

7. Popović G, Šćepan I. Učestalost ortodontskih anomalija kod školske dece iz Arilja. Bilten UOJ. 1998;31:21-25.

8. Otuyemi OD, Ogunyinka A, Dosumu O, Cond NC, Jenny J. Malocclusion and orthodontic treatment need of secondary school students in Nigeria according to the dental aesthetic index (DAI). Int Dent 1999;4:203-10

9. Baca Garcia, Bravo M, Baca P, Baca a, Junco P. Malocclusions and orthodontic treatment need in a group of Spanish adolescents using the Dental Aesthetic Index. Int Dent. 2004;54:138-42

Tabela 1: Učestalost nepravilnosti u ispitivanom uzorku

Tab.1 Frequency of malocclusions in our sample

VRSTA NEPRAVILNOSTI	BROJ DECE	%
MALOKLUZIJE	163	83,59
NORMALNA OKLUZIJA	32	16,41

Tabela 2: Okluzalne nepravilnosti po Angle-u

Tab.2 Frequency of malocclusions according to Angle's classification

VRSTA NEPRAVILNOSTI	BROJ DECE	%
I KLASA	83	42,56
II-2 KLASA	57	29,23
II-2 KLASA	50	25,64
III KLASA	5	2,56

Tabela 3: Nepravilnosti zagrižaja transverzalnog pravca

Tab.3 Frequency of transverzal occlusal relationships

VRSTA NEPRAVILNOSTI	BROJ DECE	%
UNILATERALNI UKRŠTEN	20	10,25
BILATERALNI UKRŠTEN	6	3,07

Tabela 4: Nepravilnosti zagrižaja vertikalnog pravca

Tab.4 Frequency of vertical occlusal relationships

VRSTA NEPRAVILNOSTI	BROJ DECE	%
OTVOREN ZAGRIZAJ	5	2,56
DUBOK ZAGRIZAJ	53	27,17

Tabela 5: Nepravilnosti grupe zuba
Tab.5 Frequency of anomalies of dental groups

<i>VRSTA NEPRAVILNOSTI</i>	<i>BROJ DECE</i>	<i>%</i>
<i>TESKOBA FRONTALNIH ZUBA</i>	<i>79</i>	<i>40,51</i>
<i>RASTRESITOST FRONT. ZUBA</i>	<i>27</i>	<i>13,84</i>
<i>PROTRUZIJA FRONT. ZUBA</i>	<i>32</i>	<i>16,41</i>
<i>RETRUZIJA FRONT. ZUBA</i>	<i>44</i>	<i>22,56</i>

Tabela 6: Nepravilnosti pojedinih zuba
Tab.6 Frequency of malpositions of single teeth

<i>VRSTA NEPRAVILNOSTI</i>	<i>BROJ DECE</i>	<i>%</i>
<i>ROTACIJA</i>	<i>29</i>	<i>14,87</i>
<i>INKLINACIJA</i>	<i>16</i>	<i>8,2</i>
<i>EKTOPIJA</i>	<i>1</i>	<i>0,51</i>
<i>TRANSPOZICIJA</i>	<i>4</i>	<i>2,05</i>

Tabela 7: Dijastema medijana i nizak pripoj frenuluma
Tab.7 Median diastema and frenulum

<i>VRSTA NEPRAVILNOSTI</i>	<i>BROJ DECE</i>	<i>%</i>
<i>DIJASTEMA MEDIJANA</i>	<i>47</i>	<i>24,1</i>
<i>NIZAK PRIPOJ FRENULUMA</i>	<i>55</i>	<i>28,2</i>